

EYLÜL

Yılın güzel zamanıdır Eylül. Yaz sıcaklığının tozlu yeşilinin bakır rengi ve kızıla çalmaya başladığı, doğanın ilk yağmurlarla yıkanıp yenilediği ve canlandığı, insanın serin bir soluk alabildiği sakin, güzel bir ay.

Tarih sayfalarını da yüklüce doldurur Eylül ayı. İşte bunlardan, belleğimize yerleşmiş bazıları.

1 Eylül 1939 Hitler'in Nazi Almanya'sının Polonya'ya saldırdığı ve 2. Dünya Savaşı'nın başladığı tarihtir. Altı yıl boyunca neredeyse tüm yeryüzünün ateş içinde kalması, 40 milyondan fazla insanın ölümü, Nazi kamplarındaki soykırım, atom bombası dehşeti, sonunda Dünya'nın emperyalizmin merkezindeki ülkeler tarafından yeniden paylaşımıdır. Tarihin bu kara sayfası, acı yerine umutla anılması için, "Dünya Barış Günü" ilan edilmiştir ve emperyalizmin bugün de dünyamızın her tarafında savaşlarla yarattığı yıkımın lanetlendiği gündür.

.....

6-7 Eylül 1955 olayları Türkiye tarihinde bir dehşet sayfasıdır. İstanbul'daki Rumlara ve diğer gayrimüslim azınlığa yönelik planlanmış bir saldırdır. Aslında, Varlık Vergisi ile ilk adımı atılan, gayrimüslim azınlığın oluşturduğu tüccar ve sanayici kesimin kontrol ettiği servete el koyma hareketidir. Talan, yağma, vahşet, ölümdür. O günden sonra azınlıklar için hiçbir şey eskisi gibi olmamış ve çoğu her şeyini geride bırakarak ülkeyi terk etmiştir.

.....

11 Eylül 1973, Şili'deki askeri darbenin tarihidir. Bu bizim için de önemlidir, çünkü olup bitenler bizdeki 12 Eylül askeri darbesini anımsatır. Aslında başlangıcı ve sonu farklıdır. Şili'deki darbe tarihin seçimle iş başına gelen ilk sosyalist Devlet Başkanı Salvador Allende ve Halk Cephesi'ne karşı Şili Ordusu, ABD ve CIA tarafından tezgahlanmış, Şili tarihinde 17 yıl sürecek bir faşist diktatörlük dönemini başlatmış, ABD'nin işbirlikçileri aracılığıyla ülke zenginliklerinin üzerine çökmesini sağlamıştır. Bundan sonrasında yaşananlar, baskılar, hak ihlalleri, toplumsal muhalefet odaklarının dağıtılması, işkencede, gözaltında ölümler, kayıplar, 12 Eylül dönemine benzer. Ancak sonrası da farklıdır, çünkü Şili, tarihinin bu kara sayfalarının üzerini örtme-

MAKALE

M. Haydar TİFTİKÇİ

miş, darbenin başındaki General Pinochet dahil dönemin sorumlularından hesap sorarak bu toplumsal travmayı altetmiştir.

.....

11 Eylül 2001 tüm sıcaklığıyla hepimizin aklındadır. Zihnimizde taze olan, Dünya Ticaret Merkezi İkiz Kuleleri ve Pentagon'a yolcu uçakları ile yapılan saldırılar ve televizyonlardan izlediğimiz dehşet görüntüleridir. Binlerce insanın ölümüyle sonuçlanan bu saldırıların adı elbette ki "terör" dür. Ama asıl terör bundan sonra başlamış ve özellikle Ortadoğu bölgesini ateşler içinde bırakmıştır. ABD, saldırıları bahane ederek zaten uzun süredir planlarını yaptığı hamleyi yapmış, bölgedeki enerji kaynaklarını ve stratejik noktaları ele geçirmek üzere, önce Afganistan'ı, sonra Irak'ı işgal etmiştir. Bugün Irak'ın petroleri uluslararası petrol tekellerinin depolarına akarken ve Dünya'ya yayılan uyuşturucunun yüzde doksan'dan fazlası Afganistan'dan yola çıkarken, ABD ve NATO ülkeleri bu iki bölgede sonunu kendilerinin bile bilmediği bir kaosun içinde cehennemi yaşamakta ve yaşattırmaktadırlar.

.....

12 Eylül 1980, ülkemizin bir kez daha karanlıklara sürüklenişinin tarihidir. Sistemin, bugün de yaşadığımız, sonsuz bir döngüde tekrarlanıp duran krizlerinden birinin yaşandığı o günlerde, İMF ve OECD kaynaklı 24 Ocak 1980 kararlarıyla ülkenin bugün iyice içine çekildiğimiz - neoliberal yıkım planlarına entegre edilmek istenmesine karşı örgütlü emek güçlerinin direnişleri, bu direnişlerin karşısına çıkarılan faşist cinayet şebekelerinin saldırıları, gerici faşist katliamlar, bu saldırıların kaçınılmaz olarak karşıtını doğurması, darbenin koşullarının hazırlanması, sonunda ABD destekli 12 Eylül faşizmi, sokaklarda tank sesleri, toplumun örgütsüzleştirilmesi ve sindirilmesi ve günümüze kadar uzanan, bedelini emekçilerin ödeyeceği emperyalizm işbirlikçisi eko-

nomik politikaların rahatça uygulanmasının zemininin varedilmesi... Ve rakamların soğuk diliyle, 650 bin kişinin gözaltına alınması, 1 milyon 683 bin kişinin fişlenmesi, 17 yaşındaki Erdal Eren dahil 50 kişinin asılması, 30 bin kişinin “sakıncalı” olduğu için işten atılması, 14 bin kişinin yurttaşlıktan çıkarılması, 300 kişinin kuşkulu bir şekilde ölümü, 171 kişinin “işkenceden ölmesi” 937 filmin “sakıncalı” bulunduğu için yasaklanması, 3 bin 854 öğretmen, üniversitede görevli 120 öğretim üyesi ve 47 hâkimin işine son verilmesi, gazetecilere 3 bin 315 yıl 6 ay hapis cezası, 39 ton gazete ve derginin imhası, cezaevlerinde toplam 299 kişinin ölümü, 144 kişinin kuşkulu bir şekilde ölümü

12 Eylül faşizmin adıdır. Bugün emeğiyle geçinen insanların geleceğini karartan ekonomik ve sosyal politikaların, hak gasplarının, “paran kadar eğitim, paran kadar sağlık” uygulamalarının, özelleştirme adı altında kamusal alanların yağmalanması ve peşkeş çekilmesinin, yüzyıllardır bir arada yaşayan ülkemiz insanlarının birbirine kırdırılmaya çalışıldığı şiddet ortamının, hızla büyüyen işsizlik ve yoksulluğun, işkencede, gözaltında ölümlerin sorumlusu, halâ ülkemizi yönetmekte olan 12 Eylül zihniyetidir.

Acı olan ve bizi yukarıda anlattığımız Şili'den ayıran, İMF, OECD, ABD kaynaklı bu darbenin sorumlusu ve uygulayıcılarının yasal düzenlemelerle korunmaya devam etmesidir ve biliyoruz ki, bu darbenin hesabının sorulması, ancak -bugün de geleceğimizi karartan- işbirlikçi neoliberal politikaların uygulayıcılarından ve krizin içinde debelenen kapitalist sistemin kendisinden hesap soracak toplumsal iradenin oluşmasıyla mümkündür.

.....
Aramızdan kaç kişi bilir ve hatırlar 19 Eylül 1979 tarihini ? O gün, TMMOB'nin ve unutulmaz Başkanı Teoman Öztürk'ün çağrısıyla, 100 bini aşkın mühendis, mimar ve şehir plancısının, kendileriyle birlikte tüm emekçileri hızla yoksulluğa sürükleyen İMF odaklı programlara, ülkedeki baskıcı ortama ve tüm bunlara direnmeye çalışan meslektaşlara yönelik faşist saldırılara karşı Türkiye'nin neredeyse tüm illerinde ve pek çok işyerinde, diğer emekçilerin desteğini de alarak tam bir katılımı gerçekleştirildiği

büyük iş bırakma eyleminin tarihidir. Eylem kararının açıklandığı basın bildirisi şöyle başlar :

“Maden ocaklarından-enerji santrallerine, fabrikadan-tarlalara, şantiyelerden-bürolara dek hayatın her alanında çok zor koşullar altında görev yapan mühendis ve mimarlar, tüm emeği ile geçinenler gibi, giderek daha da büyüyen sıkıntılar içinde yaşamaya çalışmaktadırlar. Bugün, nicel ve nitel yönden her işimizi görecekteknik elemana sahip bulunulan Türkiye'de bütün önemli işler yüz binlerce lira aylıklar ödenerek yabancı sözde uzmanlara gördürülmekte, gelişmemizin-kalkınmamızın yönetim ve denetimi yabancılara terk edilmiş bulunmaktadır. Bu yapı içinde bilim ve tekniği emekçi halkının çıkarları doğrultusunda yalnızca onun hizmetine sunması engellenen yurtsever mühendis ve mimarlar, tüm çalışanlar gibi; bir yandan açlığa, işsizliğe, yurt dışına göçe zorlanmakta öte yandan aynı zamanda baskılara, kıyımlara, faşist saldırılara hedef olmaktadır.

Büyük bir kısmı kamu kesiminde çalışan, grevli-toplu sözleşmeli sendikal haklara sahip bulunmadığı için ücretleri tek taraflı olarak belirlenen mühendis ve mimarların ücretlerinin hayati giderleri karşılayacak biçimde değil de, IMF buyruklarına göre düzenlenmesini kabul etme olanağı yoktur.

Sorunlarımız, baskılarla-faşist saldırılarla-kuyruklarla-yokluklarla-İMF'lerle ömür tüketen emekçi halkımızın sorunları ile birdir.

Ev kiralarının 6-7 bin liradan başladığı, boğaz tokluğu için 6-7 bin liranın gerektiği bugün; hiçbir kimse ya da kesim bizleri 5-6 bin liralık maaşlarla, ayın başında tükenen maaşlarla geçinmeğe mahkum edemez... ”

19 Eylül 1979, TMMOB'nin üyeleriyle ve dayanışma içinde olduğu diğer emek örgütleriyle birlikte dosta düşmana “birliktelikten doğan gücün yapabilecekleri” konusunda ders verdiği tarihtir. Tarihin aydınlık sayfasıdır, onurlu duruştur, ülkemize ve geleceğimize sahip çıkmaktır.

Güzel yüzü, güzel gülüşlü kız çocuklarının adıdır artık Eylül. Çocuksu bir saflık, o gözlerdeki sıcaklık ve yaramaz gülümsemedir, pürtelaş bir heyecandır okul yolunda. Geleceğe umutla bakmaktır.